

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022- 2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Metodologia badań językoznawczych
Kod przedmiotu*	IXB2/10
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa (Zakład Onomastyki)
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	II stopień
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr drugi
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	prof. dr hab. Kazimierz Ożóg
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Kazimierz Ożóg, dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska, dr hab. prof. UR Maria Krauz

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	30								3
2			30						3

1.2. SPOSÓB REALIZACJI ZAJĘĆ ZAJĘCIA W FORMIE TRADYCYJNEJ ZAJĘCIA REALIZOWANE Z WYKORZYSTANIEM METOD I TECHNIK KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ**1.3 FORMA ZALICZENIA PRZEDMIOTU (Z TOKU) (EGZAMIN, ZALICZENIE Z OCENĄ, ZALICZENIE BEZ OCENY)**

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość podstawowych zagadnień z gramatyki opisowej, leksykologii, stylistyki.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studenta ze współczesnymi metodologiami badań nad językiem, przedstawienie genezy najważniejszych nurtów, poznanie przedstawicieli poszczególnych szkół badawczych.
C2	Szczegółowe poznanie głównych założeń metodologicznych najważniejszych szkół badawczych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (EFEKT UCZENIA SIĘ)	TREŚĆ EFEKTU UCZENIA SIĘ ZDEFINIOWANEGO DLA PRZEDMIOTU	ODNIESIENIE DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ¹
EK_01	ma pogłębioną wiedzę z zakresu głównych szkół badawczych, zna genezę, przedstawicieli, terminologię	K_Wo4
EK_02	potrafi wymienić założenia metodologiczne poszczególnych szkół badawczych	K_Wo7
EK_03	potrafi krytycznie analizować i porównywać teksty z różnych szkół badawczych a dzięki znajomości terminologii potrafi przygotować prace pisemną z wykorzystaniem pogłębionych ujęć teoretycznych	K_U01
EK_04	posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę tekstów według różnych metodologii	K_U10
EK_05	zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i rozumie potrzebę oryginalnych, samodzielnych rozwiązań, dotyczących przygotowania własnych prac badawczych	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Czym jest język? Metodologiczne podstawy językoznawstwa. Przedmiot i zadania

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

językoznawstwa. Główne działy językoznawstwa. Pojęcie znaku. Język jako system znaków. Język (langue) a mówienie (parole) jako proces indywidualny a zarazem konkretna realizacja językowa. (2 g.)
Językoznawstwo synchroniczne i diachroniczne. Główne metody językoznawstwa diachronicznego: historyczno-porównawcza, rekonstrukcji wewnętrznej, geograficzna. (2 g.)
Językoznawstwo strukturalne. Strukturalizm w ujęciu Ferdynanda de Saussure'a. Charakterystyka założeń głównych szkół badawczych: szkoła genewska, praska, kopenhaska i amerykańska lingwistyka deskryptywna. (4 g.)
Generatywizm Noama Chomsky'ego. Fazy teorii: standardowa z lat 60., teoria „rządu i wiązania”, program minimalistyczny. Gramatyka generatywna w Polsce. (3 g.)
Semantyka a pragmatyka. Problem definicji znaczenia. Semantyka generatywna w Stanach Zjednoczonych, modele semantyczne Apresjana, szkoła semantyczna Sgalla, badania polskie A. Wierzbickiej, A. Bogusławskiego, M. Grochowskiego. (3 g.)
Pragmatyka jako nauka o skutecznym porozumiewaniu się. Uwarunkowania komunikacji językowej. Teoria aktów mowy. Presupozycje pragmatyczne. (4 g.)
Kognitywizm. Związek językoznawstwa kognitywnego z innymi dziedzinami poznania. (2 g.)
Podstawy językowego obrazu świata. (4 g.)
Lingwistyka tekstu – podstawowe założenia. Tekst a gatunek. Wzorzec strukturalny tekstu. (4 g.)
Podstawowe hipotezy dyscyplin pogranicznych: psycholingwistyki, socjolingwistyki, etnolingwistyki. Metody statystyczne w językoznawstwie. (2 g.)
Suma: 30 godz.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Czym jest język? Metodologiczne podstawy językoznawstwa. Przedmiot i zadania językoznawstwa. Główne działy językoznawstwa – wprowadzenie. (2 g.)
Analiza podstaw teoretycznych wybranej szkoły badawczej. Poznanie terminologii, genezy, przedstawicieli. (6 g.)
Pogłębiona analiza tekstów reprezentujących wybrany nurt badań. (6 g.)
Samodzielne zbieranie i opracowanie materiału językowego. Klasyfikacja przykładów. Wnioski badawcze. (8 g.)
Redakcja wyników badań. Prezentacja. (8 g.)
Suma godzin: 30

3.4 METODY DYDAKTYCZNE

WYKŁAD: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną.

ĆWICZENIA: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), ćwiczenia.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

SYMBOL EFEKTU	METODY OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (NP.: KOLOKWIMUM, EGZAMIN USTNY, EGZAMIN PISEMNY, PROJEKT, SPRAWOZDANIE, OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ)	FORMA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH (W, ĆW)
EK_01	Egzamin ustny	W
EK_01	Kolokwium pisemne, ocena analiz wykonywanych w trakcie zajęć	ĆW
EK_02	Egzamin ustny	W
EK_02	Kolokwium pisemne, ocena analiz wykonywanych w trakcie zajęć	ĆW
EK_03	Egzamin ustny	W
EK_02	Kolokwium pisemne, ocena analiz wykonywanych w trakcie zajęć, ocena pracy pisemnej	ĆW
EK_04	Egzamin ustny	W
EK_05	Kolokwium pisemne, ocena analiz wykonywanych w trakcie zajęć	ĆW

4.2 WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Ocena z egzaminu:

Poniżej 60% - ocena niedostateczna

60%-74% - dostateczny

75%-79% - plus dostateczny

80%- 84% - dobry

85%-89% - plus dobry

Od 90% - bardzo dobry

Ocena z ćwiczeń:

Na ocenę z ćwiczeń składają się:

1) ocena z kolokwium (60%)

Poniżej 60% - ocena niedostateczna

60%-74% - dostateczny
 75%-79% - plus dostateczny
 80%- 84% - dobry
 85%-89% - plus dobry
 Od 90% - bardzo dobry
 2) ocena pracy pisemnej (20%)
 3) ocena analiz w trakcie zajęć (20%)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60 godz.
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzamin, kolokwium)	10 godz.
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu pracy)	70 godz.
SUMA GODZIN	150 godz.
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

* NALEŻY UWZGLĘDNIĆ, ŻE 1 PKT ECTS ODPOWIADA 25-30 GODZIN CAŁKOWITEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

WYMIAR GODZINOWY	NIE DOTYCZY
ZASADY I FORMY ODBYWANIA PRAKTYK	NIE DOTYCZY

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:
Metodologie językoznawstwa. Współczesne tendencje i kontrowersje, red. P. Stalmaszczyk, Kraków 2008.
 Grzegorzczukowa R., *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej*, Warszawa 2001.
 Grzegorzczukowa R., *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2007.
 Kalisz R., *Pragmatyka językowa*, Gdańsk 1993.
 Krauz M., *Zniewaga jako akt mowy w świetle danych językowych i przepisów prawnych*, „Język. Religia. Tożsamość”, vol. 23, nr 1; 2021 r., s. 53-70.
 Tabakowska E., *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*, Kraków 1995.

Literatura uzupełniająca:

Austin J. L., *How to do things with words*, Oxford 1962.

Bańczerowski J., Pogonowski J., Zgółka T., *Wstęp do językoznawstwa*, Poznań 1982.

Bobrowski I., *Językoznawstwo racjonalne*, Kraków 1993.

Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Wrocław 1993.

Furdal A., *Językoznawstwo otwarte*, wyd. III, Wrocław 2000.

Helbig Gerhard, *Dzieje językoznawstwa nowożytnego*, przeł. Czesława Schatte i Dorota Morciniec, Wrocław 1982.

Językoznawstwo strukturalne. Wybór tekstów, red. H. Kurkowska, A. Weinsberg, Warszawa 1979.

Kurcz I., *Psycholingwistyka. Przegląd problemów badawczych*, Warszawa 1976.

Lachur Cz., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole 2004.

Lyons John, *Semantyka 1*, przeł. A. Weinsberg, Warszawa 1984.

Ożóg K., *Polszczyzna przełomu XX i XXI w. Wybrane zagadnienia*. Rzeszów 2001 i nast.

Przybylska R., *Wstęp do nauki o języku*, Kraków 2003.

Tabakowska E., red., *Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa*, Kraków 2001.

Weinsberg Adam, *Językoznawstwo ogólne*, Warszawa 1985.

Wierzbicka A., *Dociekania semantyczne*, Wrocław 1969.

AKCEPTACJA KIEROWNIKA JEDNOSTKI LUB OSOBY UPOWAŻNIONEJ